

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکونکی: ټاؤټ بطوت
ژباړه: شاه محمود "سرتیر"
۰۴ جون ۲۰۲۵

د پاکستان د ډیپلوماتیک بیا راژوندي کیدل: له انزوا څخه تر نفوذ پورې

په تیرو څو کلونو کې، پاکستان خپل ډیپلوماتیک چلند بدل کړی او د سیمه ایزو هیوادونو سره د خپلو اړیکو د ښه کولو لپاره هڅې کوي. د پاکستان-ترکیې-آذربایجان وروستی درې اړخیزه غونډه د اسلام آباد د ډیپلوماسۍ د بیا راژوندي کولو او د ډیپلوماتیک لاسرسي پراخولو کې د بریالیتوب ښودنه کوي.

له ډیپلوماتیک غیر فعالۍ څخه تر ستراتیژیک بدلون پورې

پاکستان له اوږدې مودې راهیسې له ډیپلوماتیکو بحرانونو سره مخ دی. د هیواد انځور د نړیوالو غلطو معلوماتو کمپاینونو او دښمنو ځواکونو لخوا په منفي ډول انځور شوی دی. په هرصورت، د اسلام آباد غیر فعال ډیپلوماتانو یوازې هغه وخت غبرگون وښود کله چې د هیواد انځور دمخه د اصلي سیالانو لخوا بدنام شوی و. دې غیر فعال ډیپلوماتیک دریځ په تیرو لسيزو کې پاکستان ته د پام وړ زیان رسولی دی. هیواد نه یوازې له اقتصادي پلوه زیانمن شوی بلکه د خپل ډیپلوماتیک انزوا له امله له خپلو سیمه ایزو سیالانو څخه هم وروسته پاتې دی. د لسيزو راهیسې، د نورو هیوادونو سره یې اړیکې یوازې جیوپولیتیک اساسات درلودل.

متحده ایالاتو څو ځله دغه هیواد اړ کړی چې سختې سیمه ایزې جیوپولیتیک پریکړې وکړي، ترڅو خپلې سیمه ایزې هیلې ترلاسه کړي. په هر صورت، کله چې طوفان پای ته ورسید، پخواني په هیواد بندیزونه ولگول. په هر صورت، اوسني تاسیساتو بدلون موندلی دی، خپل پالیسي تمرکز یې یوازې جیوپولیتیک څخه جیو-اقتصاد ته اړولی دی. پاکستان په ټوله نړۍ کې د خپل ډیپلوماتیک لاسرسي د پراخولو لپاره سیالي کوي.

په بدلیدونکي نړیوال نظم کې د اتحادونو متنوع کول

په تیرو څو کلونو کې، اسلام آباد د ټولو هیوادونو سره د ورورگلوی اړیکو ساتلو او د بلاک سیاست څخه لرې پاتې کیدو په خپله هیله ټینګار وکړ. په چټکه بدلیدونکي نړیوال نظم کې، پاکستان اوس د نویو متحدینو په لټه کې دی. د واشنګټن سره د اسلام آباد تجربه تل ترخه وه. له همدې امله، د هیواد سیاسي مشرتابه هڅه کوي چې د نړۍ له نویو زبرځواکونو سره صمیمانه اړیکې رامینځته کړي. په دې تعقیب کې، پاکستانی چارواکي هڅه کوي چې د روسیې، افغانستان، ایران، ترکیې او د منځنۍ آسیا هیوادونو سره د هیواد اړیکې ښې کړي. د پاکستان اقتصاد په تیرو څلورو لسیزو کې په لویه کچه په پورونو او مرستو پورې تړلی دی.

دا هېواد هڅه کوي چې له نورو هېوادونو سره اقتصادي اړیکې جوړې کړي. د منځنۍ اسیا بازارونه پاکستان ته د خپل اقتصاد د بیا ژوندی کولو لپاره د پام وړ فرصت برابروي. د چین-پاکستان روان اقتصادي دهلیز دا وړتیا هم لري چې دا هېواد د منځنۍ اسیا د هېوادونو لپاره د نړۍ له نورو برخو، په ځانګړې توګه د ختیځې اسیا له هېوادونو سره د سوداګرۍ لپاره یوه دروازه وګرځوي. په هر صورت، پاکستان یوازې د منځنۍ اسیا له هېوادونو سره خپلې اړیکې د روسیې سره د ورورگلوی اړیکو په درلودلو سره پیاوړې کولی شي، ځکه چې په سیمه او افغانستان کې د روسیې نفوذ ډېر دی. په تیرو څو کلونو کې، د پاکستان او روسیې ترمنځ اړیکې تر ډېره حده ښه شوي دي. دواړو خواوو د خپلو دوه اړخیزو اړیکو د لا پیاوړتیا لپاره خپله لیوالتیا ښودلې ده.

د دواړو خواوو چارواکو د خپلو دوه اړخیزو اړیکو د پراخولو لپاره سفرونه هم کړي دي. د پاکستان-ترکیې-آذربایجان وروستی درې اړخیزه غونډه هم د اسلام آباد د پالیسي یوه برخه وه چې خپل ډیپلوماتیک لاسرسي پراخ کړي. درې وارو هیوادونو یو بل د ورونیو هیوادونو په توګه پېژندلي دي. پاکستان او ترکیې تل په ډیپلوماتیک ډول د آذربایجان ملاتړ کړی دی. سربیره پردې، باکو او انقرې تل د کشمیر په مسئله کې د پاکستان د دریځ ملاتړ کړی دی. د هند سره د وروستی جګړې په جریان کې د پاکستان سره د دوی واضح ملاتړ د دوی د درې اړخیزو اړیکو پیاوړتیا منعکس کوي.

درې واړه هېوادونه هم قوي دفاعي اړیکې لري. په دې وروستیو کې، آذربایجان له پاکستان سره د JF-17 تندر جنګي الوتکو د اخیستلو تړون لاسلیک کړ. د پاکستان صدراعظم شهباز شریف د پاکستان او هند په وروستی جګړه کې د آذربایجان او ترکیې رول روښانه کړ. هغه د سرمشریزې په وینا کې وویل، "په نننۍ ناڅرګنده او بې ثباته نړۍ کې، سیاسي امنیت، معمارۍ، ارتباطات، سمونونه او راڅرګندېدونکې ټیکنالوژي نوي واقعیت ته ښه ورکوي. په داسې حالت کې، پاکستان ډیر بختور دی چې د ترکیې او آذربایجان په څیر مخلص وروڼه لري چې زموږ سره د نه منلو وړ ډبرو په څیر ولاړ دي او موږ پرته له کوم فکر څخه باور کولی شو."

هغه زیاته کړه، "هغه نړۍ چې موږ پکې ژوند کوو له ګڼو جدي ننگونو سره مخ ده، په شمول د وسله والو شخړو، اقلیم بدلون، ناروغیو او اقتصادي بحرانونو. له همدې امله موږ درې واړه نن دلته راټول شوي یو، د شخړو ردولو پرمهال د شفقت غوره کول. موږ ډاډه یو چې صبر او حکمت به بالاخره د سولې او سوکالۍ لامل شي." ټولو دریو

هيوادونو د خپلو اړيکو د لا پياوړتيا اړتيا باندې ټينگار وکړ. سرمشريزه د پاکستان لپاره د يوې لويې ډيپلوماتيکې بريا په توگه ليدل کيږي.

د سيمه ييزو کرکچونو له منځه وړل او د نويو پلونو جوړول

له ترکيې او ازربايجان هاخوا، د افغانستان سره د اسلام آباد اړيکو کې هم د پام وړ پرمختگ شوی دی. د پولې هاخوا ترهگری له امله د پاکستان او افغانستان اړيکې له يوه کال راهيسې د بې باورۍ له امله زيانمنې شوې دي. پاکستان د افغانستان لنډمهاله حکومت د ترهگرو سازمانونو ته د خوندي ځايونو په برابرولو تورن کړ، پداسې حال کې چې وروستي حکومت د ځينو سرحدي پاکستاني ښارونو په اړه بې بنسټه ادعاوې درلودې. په هرصورت، د اسلام آباد د فعال ډيپلوماتيکو ښکېلتيا او د چين د منځگړيتوب له امله، دواړو خواوو پريکړه کړې چې خپلې اړيکې عادي کړي. په تيرو څو مياشتو کې د بنگله ديش او ايران سره د پاکستان په اړيکو کې هم ښه والی راغلی دی. پاکستان او ايران د پولې هاخوا ترهگری پر وړاندې د همکارۍ ژمنه بيا تکرار کړې ده. دا د پاکستان په ډيپلوماتيکو هڅو کې مثبت پرمختگ ښيي. پاکستان او چين يو بل ته وروڼه وروڼه گڼي. په هرصورت، سيمه ايز او نړيوال مخالفين، په ځانگړې توگه متحده ايالات او اسرائيل، به هڅه وکړي چې د سيمې هيوادونو سره د اسلام آباد مخ په زياتيدونکي ډيپلوماتيکو اړيکو ته زيان ورسوي. سربيره پردې، د غير دولتي لوبغاړو شتون هم د گاونډيو هيوادونو سره د پاکستان مخ په زياتيدونکي اړيکو لپاره يو مهم گواښ دی. له همدې امله، هيواد اړتيا لري چې د سيمه ايزو ترهگرو سازمانونو په وړاندې قوي اقدام وکړي او د خپلواک بهرني سياست تعقيب لپاره بايد په لويديځو مالي ادارو باندې خپل تکيه کمه کړي.

ټاؤټ بطوت، د جون ۰۲، ۲۰۲۵ / [June 02, 2025 Taut Bataut](#)

ټاؤټ بطوت - يو څيړونکی او ليکوال دی چې د سويلي آسيا جيوپوليتيک په اړه څيړونې کوي.